

STORTINGET

Representantforslag 181 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Mímir Kristjánsson
og Marie Sneve Martinussen

Dokument 8:181 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Mímir Kristjánsson og Marie Sneve Martinussen om å sikre tannhelserettigheter til personer med psykiske helseplager

Til Stortinget

Bakgrunn

Personer med psykiske helseplager har et større behandlingsbehov og opplever et større helsetap enn befolkningen generelt, også innenfor munnhelse. Studier har vist økt kariesforekomst, progredierende periodontitt og slimhinne- og spyttforandringer. Manglende spyttproduksjon øker risikoen for tann- og slimhinnesykdom og påvirker ernæring og livskvalitet. Tørr munn ved psykiske helseplager er oftest relatert til medisinbivirkninger.

Tannhelsetjenesteloven

Tannhelsetjenesteloven gir personer med psykiske helseplager rett til nødvendig tannhelsehjelp fra den offentlige tannhelsetjenesten dersom vedkommende er innlagt i institusjon (gruppe C1) eller har vedtak om helsetjenester i hjemmet i minimum 3 måneder (gruppe C2). Helsetjenester som tilbys utenfor pasientens hjem, omfattes ikke av denne loven. Dette gjelder for eksempel tjenester som ytes ved hjelp av ACT (Assertive Community Treatment)/FACT (Flexible Assertive Community Treatment)-team og liknende ambulerende tjeneste.

Tannhelsetjenesteloven er fra 1984. Siden den tid har utviklingen innen psykisk helsevern løpt fra loven. Situasjonen i dag er stadig færre liggedøgn i institusjon, og en stadig større andel pasienter overføres til ambuleringe tjenester innen psykisk helsevern. Dette betyr at muligheten for å benytte seg av rettighetene innenfor gruppe C1 er betydelig redusert. Samtidig mister mange rettighetene sine fordi de overføres til ambuleringe psykisk helsevern og da heller ikke inkluderes i gruppe C2. Dette kommer i tillegg til at mange av disse personene ikke har overskuddskapasitet til å benytte seg av sine rettigheter mens de faktisk har dem.

Lov om folketrygd

Personer med psykiske helseplager kan ha rett til stønad til undersøkelse og behandling hos tannhelsepersonell, jf. folketrygdloven § 5-6 og forskrift om stønad til dekning av utgifter til tannbehandling. Dette gjelder primært de som omfattes av forskriften § 1 pkt. 14 om manglende evne til egenomsorg, men personer med slike plager kan også få stønad gjennom pkt. 10 hyposalivasjon, da dette er en relativt vanlig bivirkning av medikasjon for psykiske helseplager.

I et rundskriv fra Helsedirektoratet om folketrygdloven § 5-6, § 5-6 a og § 5-25 – Undersøkelse og behandling hos tannlege og tannpleier for sykdom og skader – er det spesifisert om det nevnte stønadspunkt 14 at

«Det kan bare gis stønad i de tilfeller der sykdommen eller tilstanden har ført til sterkt nedsatt evne til egenomsorg over tid, minimum ett år»

og at

«det kan gis stønad til dekning av utgifter til tannbehandling til personer som på undersøkelses- og

behandlingstidspunktet hos tannlegen/tannpleieren har sterk nedsatt evne til egenomsorg [...]».

Det er ut fra dette nærliggende å konkludere med at ordningen ivaretar personen så lenge som han/hun er alvorlig syk og har liten/ingen kapasitet til å benytte seg av ordningen, mens ordningen bortfaller idet personen er frisk nok til å klare å gjennomføre den.

Endringene sikrer at personer med psykiske helseplager gis en mulighet til å benytte seg av sine rettigheter når personen har kapasitet til å motta disse. Forslagsstillerne mener at en utvidelse av rettighetene i 6 måneder muliggjør gjennomføring av god odontologisk behandling uten at tidsperioden er behandlingsstyrende.

Forslagsstillerne mener at tannhelsetjenesten må likestilles med resten av helsetjenestene, og er klar over at det foregår en helhetlig utredning av tannhelsetjenesten. Men forslagsstillerne mener at det må gjøres tiltak for å sikre denne gruppas rettigheter omgående, og at dette forslaget, som er kommet til etter initiativ fra Den norske tannlegeforening, Norsk psykologforening, Norsk forening for allmennmedisin og Norsk psykiatrisk forening, er nødvendig for å rette opp utilsiktede tap av rettigheter som har rammet psykisk syke som føl-

ge av endringer i organiseringen av helsetjenester innen psykisk helsevern.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sikre at pasienter med psykiske helseplager som faller inn under tannhelsetjenesteloven § 1-3 første ledd bokstav c, beholder tilbudet fra tannhelsetjenesten i fylkeskommunene i inntil 6 måneder etter at pasienten er utskrevet, friskmeldt eller overført til oppfølging i ACT/FACT-team eller liknende.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at pasienter med psykiske helseplager som etter forskrift om stønad til dekning av utgifter til tannbehandling § 1 pkt. 14 har rett til stønad til tannbehandling, beholder rettighetene i 6 måneder etter at de sterkt nedsatte evnene til egenomsorg er gjenopprettet.

28. mars 2023

Seher Aydar

Mímir Kristjánsson

Marie Sneve Martinussen

